

românească a vieții dincolo de armătura reflexiv-livrescă a oricărui intelectual. Variantă din tipologia „oamenilor pământului”, eroul încarnat de Ionescu-Gion trimite totuși la un model celebru de trezire a conștiinței naționale, Apostol Bologa, ceea ce iarăși a însemnat pentru actor un efort analitic de rămânere în cadrul mesajului din piesă. Foarte lesne s-ar fi putut trece granița în teritoriul recitativului, cazul de conștiință să-l fascineze pe interpret pînă la virtuozitate. Dar Ionescu-Gion are rara facultate a disocierii între programatic individual și viziune amplificată în mai mulți eroi, introducîndu-se și pătrunzîndu-se de atmosfera conflictului. El ocolește intelectualismul exacerbât, nu-și izolează personajul prin exces dramatic, ci îl caută cu tensiune disimulată rostul uman al integrării în mijlocul semenilor ce încearcă să supraviețuiască demn catastrofei naționale. Ocupația germană a primului război mondial, ca orice ocupație, răstoarnă valorile morale și confruntă pe fiecare în parte cu destinul colectiv. Drumul de la rezistența pasivă, închistată în demnitatea unei tradiții de viațuire și consolidare gospodărească, pînă la acțiunea energetică, partizană, deci ofensivă, se încruciează, la răspîntia gloduroasă a evului dezlănțuit, cu drumurile băieților constrînși și ei la atitudine. Numai în scena înfruntării dintre Golu Ruscanu și Sinești din *Jocul ielelor*, Ionescu-Gion a mai atins sublimul tragic, ca în tabloul îndurerării bărbătești, al surpării certitudinilor, al năruirii ultimei șanse de a se realiza moral și eroic prin fecior, ca un om al pămîntului cu simțul continuității de sînge, datoriei și sacrificiului. Nu e o noutate constatarea că multe texte dramatice trezesc interes prin actori. Am avut revelația unui erou al arderii absolute, revelația unei ființe de o moralitate atît de cristalină în setea ei de împlinire existențială, înceit n-am putut scoate rîndurile de față de sub mirajul prezenței dintotdeauna a actorului, prezentă, cum am spus, camilpetresciană, care obligă la reculegere și taină ori de cîte ori gongul îi anunță maiestruoasa argonautică.

Ionuț Niculescu

AMZA PELLEA :

Petre Dinou

Cine îl știe, nu-l cunoaște îndeajuns.

Unii îl recunosc sub chipul lui Mihai Vi-teazul. Alții îl confundă cu Nea Mărin. Destui și-l evocă sub înfățișarea unui Hamlet de provincie. Nimic mai exact. Și totuși, nimic mai schematic decît să-l destinăm în definiția noastră unei unice înfățișări. Deci,

unei unice posibilități. Amza Pellea, din care filmul a făcut o personalitate și televiziunea un erou popular, un fel de invitat permanent al revelioanelor noastre, e, înainte de toate, un actor de teatru. După părerea mea, nu îndeajuns utilizat (ca destui alți străluciți colegi ai lui), nu îndeajuns pus în valoare, nu îndeajuns înfățișat în adevărata, densa, adinca lui substanță de interpret. Naționalul bucureștean i-a oferit o șansă, i-a propus un personaj. Un erou contemporan, un comunist, secretar de partid și primar într-o comună, apărător al tradiției, purtător al noului. Știm cu toții, sint, printre piesele contemporane, destule care ne nemulțumesc. Cel mai des le reproșăm absența unui chip veridic de erou contemporan. Nu e cazul *Comorii din deal*. Aici, slăbiciunile sînt în altă parte. Aici, partea solidă, partea lăudabilă este o prezentă autentică, viguroasă, prezența lui Petre Dinoiu, comunistul. Și acțiunea lui. Și întreaga lui existență, mereu în atac. Personajul e cheia de boltă a piesei și frontul ei de rezistență. Trebuia un interpret pe măsura personajului. Naționalul l-a găsit pe Amza Pellea. Actorul și-a atacat eroul pe toate flancurile. I-a găsit gestul — cumpănit cînd se cuvine și hotărît cînd trebuie; mersul — apăsător, nici grăbit, nici leneș, ca pentru drum lung și anevoios; ținuta — ușor adusă, nu plecată, ci deprinsă cu greul. Vorba răspicată, clară, fără înțeleșuri în doi peri, fără ascunzișuri; mușcătoare sau blîndă, după caz. Privirea — deschisă și limpede, privire de om cinstit și bun, iubitor de dreptate. Căutătura piezișă, scăpărătoare, da, o aruncă celor potrivnici. E aproape naiv în marea lui încredere și în marele lui optimism, dar lasă să-i bănuim înțeleapta șiretenie cu care-și trage în capcană oponenții, ca să-i descoase, să-i „citească”. E răbdător de te scoate din sărite, dar știe să tune și să fulgere de pe înălțimile dreptății lui.

E un om complex și viu, adevărat și cuceritor, Petre Dinoiu, comunistul, păstrător al tradițiilor și purtător al noului, așa cum îl cunoaștem prin Amza Pellea.

Virgil Munteanu

DANA COMNEA:

Mona

Într-o seară, a îmbrăcat o rochie albă, decoltată, și și-a luat un nume de stea. Și faptul n-a mirat pe nimeni. „Cînd te-am văzut intrînd acolo, în gara aceea afumată, cînd te-am văzut, albă, limpede, străluci-